

Undervisningsminister Ulla Tørnæs
Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

22. december 2004

FVU og driftsoverenskomster

Kære Ulla Tørnæs

På mødet mellem dig og Dansk Folkeoplysnings Samråds bestyrelse den 8. december 2004 lovede vi at sende dig et forslag til man kan sikre et bredere udbud af driftsoverenskomster for FVU og ordblindeundervisning, når VUC overtager opgaven.

På vegne af bestyrelsen fremsender jeg derfor vores forslag og ideer.

DFS anser det for afgørende at FVU og ordblindeundervisning tilbydes så bredt og fleksibelt som overhovedet muligt, således at alle målgrupper imødekommes med tilbud, der svarer bedst muligt til deres behov og motivation.

Overordnet foreslår DFS følgende:

- At det overordnede ansvar for indgåelse og godkendelse af driftsoverenskomster placeres i koordinationsudvalg nedsat af de kommende Regionsråd.
- At koordinationsudvalget varetager det overordnede ansvar for information, opsøgende virksomhed, samarbejde og koordinering mellem udbyderne samt samarbejde med myndigheder, arbejdsmarkedets parter m.fl.
- At udbyderkredsen i loven udvides med folkehøjskolerne
- At alle de uddannelsesinstitutioner m.v., der er nævnt i loven, får ret til at få driftsoverenskomst, hvis lovens krav til leder- og lærer kvalifikationer m.v. er opfyldt. Alternativt at der opstilles måltal for anvendelse af andre aktører end VUC.
- At udbyderne forpligtes til fleksibilitet og samarbejde, der sikrer, at deltagere hurtigst muligt får et relevant tilbud.

Danish Council for
Adult Education

Gl. Kongevej 39 E, 2.tv
DK 1610 København V

Telefon
+45 33 15 14 66

Telefax
+45 33 15 09 83

www.dfs.dk
dfs@dfs.dk

Giro
3 26 42 97

I vedlagte notat har vi mere uddybende forklaret og argumenteret for vores synspunkter.

Vi stiller os meget gerne til rådighed for yderligere oplysninger, forklaringer og dialog i denne meget vigtige sag.

Endnu engang ønsker Dansk Folkeoplysnings Samråd dig en god jul og et godt nytår.

Med venlig hilsen

Christel Schaldemose
sekretariatsleder

Bemærkninger til Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om specialundervisning for voksne, lov om forberedende voksenundervisning (FVU) etc.

Med henblik på at styrke indsatsen for at voksne med utilstrækkelige færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling, samt regning og matematik på grundlæggende niveau, skal Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) hermed tillade sig at fremsætte en række bemærkninger til Undervisningsministeriets udkast af 1. december 2004 til "Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om specialundervisning for voksne, lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og forskellige andre love". Bemærkningerne handler om lovforslagets § 5, der bl.a. vedrører regi-placering af Forberedende Voksenundervisning og specialundervisning for voksne ordblinde

Af lovudkastet fremgår det, at Voksenuddannelsescentrene (VUC) er tiltænkt ansvaret for såvel indgåelse som administration af driftsoverenskomster på området. Såfremt VUC, som selv er udbyder af FVU og ordblindeundervisning for voksne, får kompetence til at afgøre hvilke, hvor mange og i hvilket omfang andre mulige udbydere af undervisningen skal kunne få driftsoverenskomst, vil der være et habilitetsproblem, idet en part derved, ud over at varetage egne interesser, samtidigt skal optræde som uvildig instans i spørgsmålet om det samlede udbud på området. Det kan erfaringsmæssigt medføre, at udvikling og fleksibilitet i tilbuddet begrænses til skade for målgruppen.

For undgå en habilitetskonflikt, anbefaler vi derfor, at alle de undervisningsinstitutioner mv., der er nævnt i lovudkastet – plus folkehøjskolerne – får ret til at få driftsoverenskomst. Ansvar for indgåelse af driftsoverenskomster placeres hos et koordinationsudvalg, nedsat af de kommende Regionsråd. Det skal dog være en forudsætning for opnåelse og forlængelse af driftsoverenskomst, at udbyderen – ud over lovens krav til leder- og lærer kvalifikationer - lever op til opstillede krav om samarbejde, fleksibilitet, lokal forankring mv.

Det kan endvidere overvejes om der skal indføres visse begrænsninger vedr. driftsoverenskomsterne, herunder eks. om erhvervsskoler og sosu-skoler (FVU-lovens § 7, stk. 1, nr. 1, og lovforslagets punkt 10, nr. 7) alene får ret til at få driftsoverenskomst til FVU og ordblindeundervisning, der iværksættes for disse skolers elever.

Ud over de i lovforslaget nævnte udbydere foreslår vi, at udbyderkredsen udvides med folkehøjskolerne, således at der eksplicit i loven, ud over VUC, vil være nævnt 10 mulige udbydere, som får ret til at få driftsoverenskomst, under ovennævnte forudsætninger. Når vi ønsker højskolerne med i udbyderkredsen, er det for at give højskoleeleverne mulighed for at styrke deres færdigheder i skriftlig dansk og matematik som en integreret del af et højskoleophold. Dette falder i tråd med højskolernes mulighed for at tilbyde danskuddannelse for tosprogede voksne og helt i tråd med anbefalingerne fra højskoleudvalget.

FVU og ordblindeundervisning for voksne har, ifølge OECD (SIALS-undersøgelsen), en målgruppe på over en million voksne. Heraf befinder over

300.000 sig på et færdighedsniveau i læsning, stavning og skriftlig fremstilling, svarende til de to laveste trin på FVU. Indtil udgangen af 2003 har ca. 40.000 voksne deltaget i FVU

Af FVU-rådenes afrapporteringer for 2003 fremgår det at VUC er den største udbyder (63,1 %) af FVU, efterfulgt af oplysningsforbund (19,3 %) og daghøjskoler (9,5 %). VUCs andel er imidlertid faldende, mens oplysningsforbundene og daghøjskolerne står for en stor stigning i aktiviteten – henholdsvis med 47,3 % og 126,2% fra 2001 til 2003.

DFS ser denne udvikling som en bekræftelse af, at der er behov for fleksible og forskellige lokale tilbud, Når de folkeoplysende udbydere står for væksten på området, så skyldes det, at de har særligt gode forudsætninger for at tilrettelægge og udvikle fleksible og forskellige tilbud, der imødekommer særlige målgruppers behov.

Hvis det store udækkede behov for FVU og ordblindeundervisning skal imødekommes, skal undervisningen være attraktiv og tilgængelig for alle i målgruppen. Det forudsætter at borgerne har frit valg mellem forskellige udbydere og dermed forskellige og fleksible tilbud.

De forskellige udbydere på området imødekommer forskellige målgruppers behov:

- VUC vil være særligt attraktiv for en stor gruppe borgere, der har behov for FVU eller ordblindeundervisning i forbindelse med videre almen voksenuddannelse
- En anden stor gruppe borgere vil i højere grad søge mod tilbud hos aftenskolerne, som er mindre skoleprægede end VUC. Aftenskolerne har i forvejen kontakt med ca. 1,2 million deltagere om året i den folkeoplysende voksenundervisning, og en stor del af disse deltagere vil statistisk set også være i målgruppen for FVU og ordblindeundervisning. Endelig er aftenskolerne i forvejen til stede med mindst én afdeling i alle landets kommuner, og vil derfor kunne tilbyde FVU og ordblindeundervisning lokalt, tæt på borgernes hjem eller arbejdsplads.
- Daghøjskolerne og produktionsskolerne og oplysningsforbundenes lokale afdelinger har en årelang, stor erfaring og gode resultater med heltdskurser og undervisning for borgere, typisk ledige, der af forskellige grunde ikke har haft succes med det ordinære uddannelsessystem. Her tilbydes FVU i kombination med folkeoplysende og arbejdsmarkedsrettede elementer, hvilket i høj grad imødekommer behov hos store dele af målgruppen for FVU og ordblindeundervisning.

For en del ordblinde borgere vil det yderligere føles mere ”legalt” at deltage i undervisning hos en aftenskole eller på en daghøjskole frem for fx at være elev på en specialskole.

Overordnet styring:

DFS skal forslå, at reglerne m.h.t. overordnet styring og godkendelse af driftsoverenskomster konkret udformes således:

1. Regionsrådet nedsætter et koordinationsudvalg for FVU og ordblindeundervisning for hvert af de naturlige geografiske områder, hvor udbud finder sted. I koordinationsudvalget skal hele udbyderkredsen være repræsenteret.
2. Koordinationsudvalget godkender indgåelse af driftsoverenskomster efter indstilling fra Voksenuddannelsescenteret, der fungerer som sekretariat for udvalget.
3. Der stilles krav om begrundelse for afslag på driftsoverenskomst for de institutioner mv. der ifølge dette forslag har ret til at få driftsoverenskomst

DFS skal endvidere foreslå at bestemmelserne om koordination, samarbejde og information i lovforslagets nr. 18 (§ 10) i relateres til de foreslåede koordinationsudvalg:

1. Koordinationsudvalget sikrer samarbejde og koordination mellem udbydere, så deltagerne får tilbud om undervisning hurtigst muligt og så vidt muligt placeres på det rette trin. Deltagere bør således ikke sinkes af, at en udbyder ikke har deltagere nok til at oprette et hold, men skal i så fald have tilbud om at deltage hos en anden udbyder.
2. Koordinationsudvalget får ansvaret for information og opsøgende virksomhed, bl.a. over for virksomhederne i området (regionen).
3. Koordinationsudvalget tager initiativ til at etablere et frugtbart og forpligtende fagligt og pædagogisk samarbejde mellem lærere og vejledere hos alle udbydere.
4. En gang om året mødes koordinationsudvalget med repræsentanter fra kommunerne, arbejdsmarkedets parter og evt. interesseorganisationer (fx Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark) og drøfter indsatsen og samarbejdet på området.

Samtidig ønsker vi at sikre borgernes ret til at få den undervisning, der svarer til deres behov – og gennemsigtigheden af udbuddet ved:

1. At der centralt udarbejdes et obligatorisk visitationsmateriale, der skal afdække, om borgeren har krav på at få ordblindeundervisning eller Forberedende Voksenundervisning.
2. At borgerne får ret til og mulighed for at anke afgørelser vedrørende deres undervisning.
3. At udbydere offentliggør deres tilbud, resultater og eksterne evalueringer på Internet mindst én gang årligt.
4. At koordinationsudvalget har ansvar for, at der årligt udarbejdes en samlet rapport om indsatsen i området.

Endelig anbefaler DFS, at den evalueringsrapport om FVU, der forventes offentliggjort af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i begyndelsen af februar 2005, inddrages med betydelig opmærksomhed i forhandlinger og beslutninger vedrørende fremtiden for FVU og ordblindeundervisning for voksne.

DFS stiller sig med glæde til rådighed for uddybende og afklarende spørgsmål samt for yderligere dialog i denne vigtige sag.

Dansk Folkeoplysnings Samråd